

Erdélyi Híradó

Kedden, $\frac{6}{7}$ (Junius' 7-dikén) 1831

Brasília—Olaszország—Spanyolország—Frantziaország—Nagybritannia—Belgaország
Hollandia—Németország—Burkusország—Lengyelország

BRASILIA

A' portugalli kibújosók, kik Rio-Janeiroban tartózkodtak, elúztak onnan januariusban egy brasíliai hajóval; szándékjuk volt Európa, 's végtárgyak, hogy bazajokijaiival, kik a' portugalli thronust Dona Mariának D. Mig. ellen óltalmazák, eggyesüljenek. — Elúztassók előtt, az itt következő Hirdetményt adták hírré a' *Diario-Mercantile*ben jan. 11-dikén: "A' portugalli emigransok, követvén a' haza' szavát, mely őket segedelmére hívja, elteltek háladatossággal és óhajttással Brasíliá' szabadsága és további előmenetele' fenntartásáért, és elbútsúznak ez által Rio' nagylelkű lakosaitól, kiknek jótétemények és kedvezések, soba az ő' emlékezetjeből nem fog kitöröltetni." — Alkalmasint elég ez annak megbizonyítására, hogy a' Portugallusokat nem küldötték számkivetésre Rio-Janeiróból; mint ezt mostanában a' frantzia Journálok mondták volt. Sőt inkább, rész-szerént önkéntes adomány, más-részent, a' kívándorlóknak kirendelt némely lotteriák' jövedelmei által, nem tsak tartássokat találtak ők ott meg; hanem még hadi-készületjeikre-is elegendő jutott, hogy oda utazhassanak, a' hova őket a' betsület, az igasság és Királynéjokhoz vonszó szeretet szollíttják. (Irja a' *Bremer Zeitung*).

OLASZORSZÁG

Róma, máj. 10. — Az anyai szeretetnek egy szép rajzát beszélik Madame Buonaparte Lätitzjáról. Reménység nélkül fekütt ő betegen az ágyban, es alig láttzott már rajta az életnek valami jele. Az ágya' elébe áll a' fija Jerom, 's olvas előtte egy tzikkejt egy párisi Journálból, melyben azt beszélik, az ország-lószek megparantolta volna, hogy a' Napoleon' állóképet a' Vendome-piatzi oszlopra ismét tegyék-fel. Ezen szóknál újj élet láttzott jönni a' haldoklóba. Fel-ült, és már most lábadoz.

SPANYOLORSZÁG

Mádrid, máj. 5. — A' frantzia Követ Mádridban, mindent elkövet, hogy Calomarde-nek, az Érsekekhez, Püspökökhöz, Praelatusokhoz és minden hitvallás' Egyesületei' Superiorjaihoz igazított igen fontos kerülőírását megkaphatná; melyben nekik, a' mint mondják, szorossan szívekre köti, hogy mindenféle rangu minden Frantziák ellen, 's ezeknek gyűlöletes országlószékei ellen prédikáljanak. — A' Navarrában fekvő katonaság a' legkülső határszélre állott-ki Udax-, Berasles Aludeshen. Hihető, a' Bayonne' vidékén faluzó frantzia katonaság-is szint-úgy előre fog nyomulni, hadd lássa — mit akarnak a' Spanyolok. Az egész Eu-

rópa' dolga egy general bolondtság; azt akarják hogy a' béke állandón maradjon, 's a' nép' terhe könnyebbedjen; és, több ember van hadi lábón, több adósságot tetéznek az elemelhetetlenre, a' nemzetek' nyakára, mintha az egész Európa háborúban foglalatoskodna, a' mit egy nap', fegyveres erő és költség nélkül el lehetne végezni. A' frantzia és anglus Budget elég volna 1000 esztendeig az egész Európának.

FRANTZIAORSZÁG

A' máj. 15-dikei revue, 40 ezer emberen, pompás és szép volt; de, nem egy-hangu volt a' vivat-kiáltás, mint az aug. 29-dikeinél, mikor 80 ezer ember volt a' tárgy; — nem volt most jelen Lafayette, 's ez az, a' mi mindent megvilágosit. — Egy kis Journál (le Corsaire) jelenti, hogy egy nagy szeméj útazik mint a' Perier et Comp. Commis-a, a' Választó-articulásokban.

A' Journal du Commerce beszéli: "Ez előtt egynehány nappal egy szeméj, ki gyanúba van, hogy egy nagy Hatalom' részére spion mesterséget folytatott, megfogattatott Douayban. Ez az ember minden északi várainkat meglátogatta, és nyomozgatta, a' hadi készületeket a' legnagyobb gondal. Sok írást kaptak nalla, mellyeket elfoglaltak: magát pedig tömlözbe tették St. Waston.

A' Courrier Français ezt beszéli: "Azt beszélik, hogy az 5 nagy Hatalom a' béke' fenn-tartásán tanátskozik. Nagy gondal megvizsgálták ott Európa' állapotját, és meggyőződtek felőlle, hogy egy szikra, égést gyűjthatna; mellyet osztán, sem a' győzödelmesek, sem a' meggyőzedettek nem ölthattják-el. E' szerint tehát, mind-egyik feláldozta volna a' maga' szeméj-es szándékát és saját hasznát a' köz-vezedelemnek, és egy Kötés-formát határoztak volna meg. Lekötelezték volna

egymást azon Hatalom ellen együtt felkelni, mely betséglet-vadászathól, a' többinek nem akarna melléje állani és talán háborúba elegendni. Lengyelországra és Belgiumra-nézve azt határozták, hogy azokat szépszerivel békéltetik-meg; a' nélkül hogy valamelyiknek a' hasznát megsértenék.

NAGYBRITANNIA

Máj. 12-dikén már 505 választáson estek által; és a' reform' többsége 105 volt: máj. 15-dikán, 518 között, 110 volt ez a' majoritas: máj. 14-dikén pedig, 539 között 119 volt a' reform' többsége. — Anglus liberalis Paireket esmerni, legalább név szerént, semel pro semper, nem árt. A' kik most Londonban vanuak, és a' reform mellett fognak szózatolni, itt vannak: Hertzegek: Sussex, Norfolk, Sommerset, Richmond, Argyll, Bedford, Devonshire, Grafton, Hamilton, Portland és Leinster. Marquisok: Winchester, Lansdowne, Stafford, Anglesea, Cleveland, Downshire, Clanricarde, Wellesley, Ormonde és Hastings. Grófok, Viscontok és Bárok: Cheshbury, Derby, Suffolk, Thanet, Essex, Carlisle, Albemarle, Fitzwilliam, Grosvenor, Fortescue, Grey, Dacre, Stourton, Petre, Holland, Durham, Brougham, Foley, Yarborough, Dundas, Besborough, Errol, Donegal, Anson, Winchilsea, Radnor, Romney, Willongby de Eresby, Howard of Effingham, Oxford, Manvers, Cowper, Stanhope, Waldegrave, Egremont, Ilchester, Mulgrade, Clifden, Minto, Melbourne, Spencer, Chichester, de Clifford, Say and Sele, Roseberry, Breadalbane, Ducie, Suffield, Littleton, Vernon, Cherborne és Dundas.

* A' gőz-szekerek' haszná, kezdi magát ajánlani a' közönséges országúton, a' Közönségnek. A' gőz-szekér' felállása előtt Gloucesteről Cheltenhamig, kel-

lett fizetni egy szeméjtől a' közönséges szekérben 4 Shillinget: már most minden szekér tsak 1-gyet kíván. A' napokban ment a' gőz-szekér 35 útazóval, 50 minutum alatt Cheltenhamból Gloucesterbe.

London, máj. 15. — A' Courier: "A' párisi utolsó Journalok, úgymond, elbeszélik a' republikánusok" egy ünnepek' módját, mint győzödelemjek' jelenségét azon szabadoknak ítélt ember-társaik felett, kiket mostanában a' frantzia országlószék az ő' politikai vélekedéseikért üldözött. Nagyon sajnálatos, hogy ilyen szükségtelenül adatott efféle alkalom. Semmi-sem árthat úgy egy konstituziósi országlásnak, mint a' szükségtelen üldözés. Egy felszabadítás bizodalmat szerez a' békételekben, a' megítélés pedig megsérti a' szabadság' igaz barátait, kik azt törvénytelen behatásnak a' Bírákra és Esküttekre, tulajdonítják. Kevés ember volt még szerentsétebb az üldözés-esetek' választásában Perrier Kazimir Úrnál: és minden lehetséges tekintet ellenére-is, mellyel az ő' caractere eránt viseltetünk, igen tartunk tőlle, hogy a' legnagyobb kedvetlen következesei lehetnek, ha ezután nem nagyobb elő-vigyázzattal járnak a' dolog körül. Volt a' felszabadítottak között egy 24 esztendősi ifjú ember, egy kis Journal' Kiadója, kit árulással és lázszalással vádoltak (jóformán gyáva satyra a' Királyra, azon pompáért, a' mint ő' most a' Parlamentbe megyen, azon tisztességes egyszerű menetelhez hasonlítva, a' mint azt először meglátogatta), és hogy az üldözést még nevettségesebbé tegyék, nagy lármával állott elő a' törvényszék' Elölülője, tsupán-tsak hogy a' bevádlott Juliusrendet viselt, a' nélkül hogy az esküt letette volna. A' bevádlott szószólója Dupont Úr, ki maga-is Julius-héros, feláll 's azt mondja — ha a' Praeses ezen

ellenvetés mellett marad; én-is felteszem az Ordómat, mely a' 'sebemben van, a' nélkül hogy az esküt esküttem volna. Ha az Elölülő nem engedett volna, hihető, olyan következett volna, a' mit a' Frantziák scenának neveznek. — A' Jury tsak egy pillantatig tanátskozván, és a' bevádlott elment a' törvényszék' elől, felekezeteinek nagy helybe-hagyása között. Más, szintűgy kény szerént, szintűgy szükségtelen üldöztetések, szintűgy végződtek, szintűgy az országlószék' bosszúságára és kisebbségére. Nekünk úgy tetszik, mintha ezen dolgokat Angliában jobban értenék."

London, máj. 14. — Az Irlandból jött utolsó tudósítások egy valódi tsatáról beszélnek, mely Clare Kerületben, egy kis szakasz katonaság és politzia-katonák 's a' falusi nép között esett, azon okból hogy amazok egy embert megakartak fogni. A' nép, kergette először követve a' katonákat, de tsak-hamar ömölve tödült elő a' sokaság puszákkal: megszabadították a' fogjot, 's végre, kényszerítették a' katonaságot, mellyek egy Pap' házába vonták magokat, fegyvereiket, töl-téseiket által-adni. A' vezérlő Tiszt elesett egy lövés által, és széjjel-szaggatta a' dühös nép ábrázattját, testét. — A' legújabb Courier azt írja, hogy a' Limerick-Chronicle szerént, úgy-láttik, mintha Clare-vármegye a' martial-törvényszék alá vettették. Ha rendszabáshoz nyulnának, mi azt ugyan, sajnálnók hogy szükséges volt; de meggyőződünk a' felől, hogy ezt a' szerentsétlen országot, még-siralmasabb következekektől tehetné bátorságba; mellyekre egy zabolatlan felkelés' tartóssága fogna vezetni.

A' Globe azt mondja: "Semmi kétség benne, hogy a' Lengyelek ezen pillantásban, az egész pallérozott Európáért hartzolnak. Méltóknak mutattják ők ma-

gokat Európa' korlátjának lenni a' Musz-
kák ellen: még is kevesebb segedelmet
nyertek, az ő' különös fekvések miatt,
még a' magánosoktól-is, mint némely
más nemzetek, kiket, sem vitésségben,
sem szenvedésben, nem lehet öhozzájok
hasonlíttani. Főképpen fegyverben szü-
kölködnek a' Lengyelek nagyon: és úgy-
láttzik, lehetetlen nekik számosával kül-
deni külföldről. De, valami segedelmet,
és talán nem legrosszabbat, lehetne e-
rántok elkövetni — ügyes fegyverkészítők'
küldése által, kik a' varsói efféle újj fab-
rikát jó rendbe-szednék.

* Egy ifjú frantzia Orvos, Fouga Úr,
azt írja Varsóból, hogy a' Cholera min-
denik hadseregben nagy pusztításokat tes-
zen. Ez az ijjesztő nyavaja, 500 em-
berrel kevesebbíti napjában a' muszka
sereget, 60 -- 70-nel pedig a' Lengye-
leket. Ha úgy tele nem vólnának nyom-
va ispotáljaink, 's egyszersmind, tisztáb-
ban tartanák azokat, ~~Cholera vesztések~~
el annyi embert.

BELGAORSZÁG

Hágból írják máj. 14-dikén: "Éppen
most érkezik a' tudósítás, hogy a' Bel-
gák a' mi' előállásunkat Seeland-Flandern-
ben, megtámogták, és kéntelenek voltunk
őket ágyú-lövetekkel bírtokunkról elker-
getni, a' hol szabadság-árbotzot állított-
tak-fel." — A' genti Journal de Flandres
is ugyanéről ír 15-dikán: "St. Nicolason
felül, egy kis verekedés esett a' Belgák
és Hollandusok között. A' falusiak, úgy-
mond, egy szabadság-árbotzot állítottak-
fel a' legkülső határszélen, 's a' Hollan-
dusok levágták azt kétszer. Felállítván
a' fát harmadszor, a' Hollandusok tüzet
adtak, és a' parasztok vissza-vonúltak,
és bírré-adták az esetet a' St. Nicolási
várvédnek. Kiállott 's előre léptetett ez,
vissza nyomta a' Hollandusokat a' hulst-
kapuig. Kettő holt-meg közlülök (?).

Az Indépendant azt mondja: "Antwer-
penből jövő egy utazó azt állítja, hogy
a' Hollandusok az éjjel (máj. 9-dikére
viradóra) kiűtöttek és a' St. Lörintz-e-
rősséget elfoglalták. Ez az eset rendkívül-
való felpesdülést okozott Antwerpenben,
és még ma-reggel ezen a' bástyán lobo-
gott a' hollandus zászló.

HOLLAND

Ámsterdamban, vonogatta volna ma-
gát a' pólgárgárda az Oranje Printz vi-
gálatjától (passer la revue). — Naponként
nevekedik Hollandban az Oppositio az or-
száglószék ellen. A' Noordstaar, az Arn-
hemer Courant, az Amsterdamer Stan-
dard, mind ellene vannak neki. Mit tett,
úgymond, az országlószék valami nem-
zetit 6 hónap-ölta? — tisztán semmit;
tzepele kötélnél-fogva haggya magát vo-
natni a' Hatalmak által, mintha ezek a'
mi' finántziánkat helyre fogják állítani:
úgy a' fejekbe verte magának azokat a'
protokollokat, ~~mellyek közül még csak~~
egy-sem ment végbe. A' helyett hogy a'
belga országlószékekkel alkudoznának,
alkudoznak a' Hatalmak' közbenjárásával,
kiknek csak Európára van gondjuk; mi
gondjuk nekik Hollandra, ha ennek a'
vesztivel tartják-is meg az európai bé-
kességet. Végre, oda érkezik az amster-
dami Standard, hogy szabaduljanak-ki
a' protokollok' járma alól, 's kezdjenek-
el eggyezni a' belga országlószékekkel. Nem
foguok mi hartzolni a' dec. 2-dikai Ize-
netben előadott principiumok mellett. . .
A' hadseregnél, semmi egyéb újság an-
nál, hogy seregünköl a' Németek, szök-
nek. Ezelőtt ötöd-nappal 8 illantott-el
egyszerre, mindenével eggyütt, a' belga
sereghez; tegnapi-élt 2 hannoveri. A'
granatirosoknál, 's a' többi regementnél
is így van. Ez a' nyavaja pedig, ragadó:
mert a' mi' hadseregünk, többnyire Né-
metekből áll, kikre, nem lehet számot-

tartani, tsak módját lesik-várják a' szö-
késnek.

NÉMETORSZÁG

A' leipzig-i Zeitung, jelenti Dresdából máj. 13-dikán, hogy Breslóból jött rá-
bizható tudósítások nyugodalmat ígérnek
az ásiái cholera' további elterjedése ellen,
annak erőssítésével, hogy Slésiában tel-
jességgel semmi gondot adható nyavaja-
jelek nem mutatták magokat; és hogy a'
burkus királyi Felsőbbségek foganatos
rendszabásokhoz nyúltak azonnyavaja' el-
távoztatására.

Máj. 17-dikén írják Frankfurthból is,
hogy az onnan ment 3 orvos után egy
más negyedik is ment már Varsóba; és
hogy ama' három azt írja, hogy a' cho-
lera, úgy, a' mint az Varsóban mutat-
ja magát, éppen-nem rossz természetű.
Tsaknem minden beteg felgyógyul abból,
ha a' beteggel helyiesen bánnak. Egyébe-
ránt, Varsóban olyan rend és tsende-
ség van, mely miatt alig lehet képzelni,
hogy ez a' város revolutio' állapotjában
van, és ezen pillanatban, mintha minden-
nap' ellepné az ellenség, úgy fenyeget-
tetik. Mindenféle dolog és foglalatosság
úgy folj, mintha semmitől nem kellene
tartani. Vajmi szíves hálával fogták a' mi
orvosainkat a' Lengyelek, midőn az ö'
philanthropica szándékjokat megtudták.
A' sebens postán, tsak a' lengyel határ-
szélig utaztak ők. Ott, gyalog léptek ál-
tal a' lengyel földre; s megtudván az el-
ső falu' Felsőbbsége kik legyének az ú-
tazók, nyomon törték-magokat az ö' nyu-
godalmas tovább utazásokon. — Verviers-i
Levelek szerint, kétségbe-se hozzák töb-
bé a' háborút Hollandal, — ha Koburg
Hgz. a' koronát el nem fogadja.

BURKUSORSZÁG

Kételkednek itt — a' Hamb. Corres-
pondentben egy berlini Levél szerint,
máj. 10-dikeről — hogy Leopold Prinz

az ö' szép sinecurá-ját, a' fél millió conv.
fontot, Londonban oda bagyná a' ször-
nyű zavarral járó belga Királyságért. De
még is sokkal nehezebb a' lengyel ügy-
baj' megfejtése, a' hol híjjába nézünk tob-
bé Sándor után, ki a' gordi tsmót szej-
jél vághatná. Mindenek tsudálkoznak raj-
ta, hogy a' Muszkáknak, ámbár Lublinnál
és Wollhyniában nyertek, még is vissza-
vonult a' fő-seregek. Az útzók azt be-
szélik, hogy Diebits Hadmarsal' serege a'
szörnyű koplalással és az uralkodó beteg-
séggel küszködik: a' Lengyeleknek ellen-
ben minden eleségjek elég van, ámbár
drága. Leginkább tsudálkozhatni azon —
hol veszik a' Varsóiak azt a' sok kész
pénzt. Nem foljámotdák ők, mint más
nemzet háború' idején szokott, a' pen-
gő-pénz' rosszabbításához; sőt inkább,
az újjonnan vert aranypénzek (ducatok),
mellyekből már fél millió a' kintstárban
fekübbe, oly' teljes terhűek, mint a' leg-
jobb hollandus aranyok.

Memelből írja a' burkus Staats-Zei-
tung, máj. 11. — "Tegnap, mind muszka
Krottingennél, mind Dobriánál újjra
tsata történt a' muszka katonaság és a'
felkelők között. Krottingennél tsak 500
Samaita vólt táborban, megtámotta azokat
ott, 80 vagy 100 muszka lovasság 's meg-
szalasztotta. De Dorbiánál, kemény vólt
a' viaskodás, és ott, 9000 Samaita gyúlt
vólna össze. Nem tudhatni még a' kime-
netelt, de azt mondják, hogy a' felke-
lők megtartottak még most állóhelyeket;
a' Muszkák pedig vissza mentek a'
magok' állásába, Polangenhez. Az országú-
ton, túl Smalleninkenén és Georgenburgig,
semmi nevezetes nem történt.

Berlin, máj. 25. — Minódon és mi-
képpen lépett-le Dwernicki Gen. hadse-
regével együtt a' nézőhelyről, az az
erőkevesebbedés, mely már most a' Musz-
kák' hasznára fordúl, — mindez, annyit te-

szen most a' Muszkáknak, mintha egy nagy győzödelmet nyertek volna, és, hihető, nem mulatják-el ezen előmenetelnek hasznát-venni. A' Wolhynia ellen kezdett mozdulást tehát már most, egészen elűjjeudnek tarthatni; és, minthogy a' litthói felkelés is naponként siet az ő szomorú kimeneteléhez: tehát Lengyelország' minden reménysége a' Prága előtt álló seregekre és vidékre határozódik, a' hol a' végszakasztó kotzka minden órára megvettethetik. A' legnagyobb elszomorodást szerzette az egész Lengyelországban a' Dwernicki' szerentsétlen sorsa, és a' kívánságot, hogy a' Muszkákkal alkudozni, sőt magokat a' Tsászárnak alája kelljen vetni, még Varsóban is hallatni ittott.

LENGYELORSZÁG

A' Gallitziába szorult Dwernicki lengyel Generál maga Laibachba; a' Tisztjei Morvába, köz-emberei Erdélybe rendeltettek egy-időre. Nagyon szembetűnő a' lengyel Patrioták' elkeseredése a' Frantziák' veszteglő ditsekedésék ellen; 's az ő nevedő hajlandóságok Burkusország-hoz; melynek bölts Királya a' Lengyelek között-is szerzett magának méltó tiszteletet. Sokan tartanak számot az ő emberszeretére, ha ára találna kerülni a' dolog, hogy Dántzighan vagy Stettinben hajóra kellene szállani.

A' lengyel Merkur szerint, máj. 5-és 6-dikán, a' lengyel lovasság, megtámodott a' Wieprz-nél 150 Kozákok, 's elfogta: — 8-dikán, egy töltött ágyúra ütven a' villám (minden villám menkö = a' menyezethől leházódott össze szorult sok tűz' consolidált massája), egynehány embert ölt az meg; minthogy az ágyú elolvadt és a' diribdarabok a' katonaság közzé ütöttek. Öt töltéses láda repült a' levegőbe. Lomza-t erőssen felsántzolták a' Muszkák.

A' Varsói Kurir azt beszéli a' többek közt, hogy míg mások, azt a' Lengyelek előtt oly' betses emlékü napot, máj. 3-dikát inneplették, egynehány német bölts nyitva állott. Sokan tsudálkoztak ezen: most tudjuk, hogy ezek a' tiszteletet érdemlő pólgarok, a' mai minden jövedelmeket az ispotáljok' hasznára szánták. — Ezen pillantatban ballag a' fejedelmilakon (residentián) által egynehány új gyalog-reg., a' ditsősség' mezejére, szép válogatott emberek, tisztességes köntösből és felfegyverkezve. Egy, ezen regementek közzül, a' Kosciuskó' Walzer-ét fütta 's ezt a' danlot: "Ez a' szabadság' éneke, Kiontjuk mi azért saját vérünket 'sat. Az ifjú fegyverviselőknék ezen felleges bizonyítások, minden nézőt megindított. Ezek a' vitez-pólgarok úgy termettek elő a' haza' megszöllítésára, mint a' földből elő-állott tsuda. Nem vész a' mi' hazánk el, valamig olyan fíjúk teremnek, kik ezt a' két egyforma és egyedülvaló ditsősséget esmerik és tudják betsülni: — Függetlenné lenni, vagy ditsősségesen meghalni. — A' szakaszos tsatákban, mint most rendszerént szokott esni, a' mi' sorunkban, együtt fogják velünk a' vidék' földnépei is. Hátokra vetvén gúnjájokat, felkapkodják az ellenségtől elvett fegyvereket 's a' puskázók közzé állanak. Némellyek kimutatták már közzülök bátorságjokat és helyes lövészeket. Katona-kereszteket kaptak. Széjjel vervén a' mieiak a' Nassakin Genbrigad-ját, oda hozták Uminski Generálnak a' Nassakin felesége' képét. Vissza küldötte ő azt a' muszka előszakaszok-hoz egy igen tisztességes Levél mellett, annak megbizonyítására — mitsoda emberiségre tudnak ügyelni a' Lengyelek ellenségeik eránt is. Vajha a' mi' ellenségünkben is nemesebb érzést ébresztenének az olyan esetek a' mi' fogjaink eránt!

A' varsói német újságban máj. 11-likéről, egy hivatali tudósításnak, melyet a' lithói felkelők' nevében, Litthónak egyik Küldöttje közölt a' lengyel országlós-zékkal, és a' melyet, hivatali rubrika alatt, a' varsói Státushiradó, máj. 12-dikén környületesen ádelő, — tsak az itt következő részét találni: "Meg van abban környületes előadása a' litthói felkelés' okadásainak és történeteinek. Ebben az előadásban, a' többek közt, e' van: "A' Kownóból elküldött Obester Bartholomäus, 1000 emberrel és 4 ágyúval elvette Rosiennát nagy erővel, és megmutatta először, mind ezen tsatában, mind az utóbbi kitsapásokban, azt a' módot, a' mint az elnyomók a' felkelőkkel szoktak hadakozni. A' fosztás' és öldöklés' közepette, valahol ő tsak megfordult, egész faluk és házak porrá égtek, és a' ki el nem futhatott, nem tekintvén életidejét és nemét, a' bajonéttal vissza taszítva a' tűz' prédájává lett. E' lett a' sorsa e' hartzmezőn fogságba esetteknek is. A' muszka lelketlen katona (Soldateska) 10-15-ként szorította őket be a' kunyhókba, kortsmákba, 's megégette azokat elevenen. A' rosiennai Ifjúság úgy gyáláztatott-meg, hogy a' fejeket megborotválták, 's a' recruták közé tsaptak. Hova menjünk tovább a' muszka civilizatióval 's a' Bartholomeusokkal? — A' Dwer-nicki' seregéből, Gallitziából, szerentsésen elszökheteti Pulaski Ur, megérkezett Varsóba.

A' Varsói Hiradó jelenti, hogy Diebits Hadmarsalnak szándéka volt, minden erejével, hirtelen, a' plock-i Vajdaságba beütni; de hogy az ő' hadserege, midőn már útnak akart indulni árafelé, kéntelen volt megállani. — Minden tudósítások azt vallják Varsóból, hogy az egész nép nemzetisége oly' rettentő, hogy mindenre kész az egész világon, és

igazán inkább elvész, vagy egész familiástól, a' kiket tsak a' mindennel-köz hájoveszéből megmenthet, örökre kibújdosik, mint-sem kegyelemre adja-meg magát. A' ki a' halállal ily' bátran, és pedig vóltaképpen, áll szembe; még a' leg-hatalmasabb fegyveres sokaság ellen is rettentő az: mert, nem napszámért hal-meg, ha meghai.

A' lengyel határszélről, máj. 14. — Varsóban, mutattak olyan Leveleket Londonból, mellyek közbenjárást nagy hiedelemmel hirdetnek az ángl. országlós-zék' részéről a' Lengyelek' hasznára. Segedelmet-is jóformát várnak a' lengyel Patrióták pénzben és hadi-szükségésekben, Angliából: sőt úgy-is beszélnek Varsóban, hogy már két áng. kereskedő-hajó, mellyek fegyvereket raktak-fel, a' báltik-tengerben leskelődnének, és tsak egy szerentsés pillantatot várnának, hogy azokat a' Litthóiaknak kezekre szolgáltat-hatnák. Ez a' fő-oka, hogy a' litthói felkelők mindent Lyónnak elkövetni, hogy Liebau-t vagy Polagen-t kezekre kerithessék, 's az által egybe-kapcsolódhatnának a' tengerrel. A' muszka fő-hadsereg' munkálkodásai, úgyláttzik, tsaknem megerőtelenültek (megtsökkentek = paralysis) a' litthói felkelés által. Varsóban mintha tudnák, hogy a' muszka Tsászár ezt tekintvén, meghatalmasította Diebits Grótot a' fegyverszünet' elfogadására, és még a' lengyel rebellesekkel-is alkudozhatik, ha azzal ötlet megkínálnák.

A' Gallitziái-muszka határszélről máj. 11. — Rudyczow-ból azt a' tudósítást vet-tük ma-reggel estafettán, hogy minden kaszatárt, melyben most a' közelgető eladás' idején, bizonyoson találatbatik fél millió, a' muszka Tisztviselők, minden további kibirdetés nélkül letartóztattak. Nagy felbuzdulást okozott ez; homájos futó-híreket kötnek azzal egybe, hogy a'

felkelés Volhyniában, ama' gazdag eszméretes földesurak' Stecki és Chizar' vezérlése alatt, foljdogál, és hogy Podoliában-is vagy Ukrianiában, a' békételenség magára húzta volna a' muszka országlószerék' különös figyelmét. — Egy, alkalmasint hitelt nem érdemlő hír Veneziából máj. 18-dikáról, hirdeti a' Nagyúr' meggyilkoltatását. Ez a' nem-tsuda, még-is hazugság lessz most; mert kétszer hallottuk volna azt előbb meg Bukaresten vagy Belgrádon által.

A' Státushíradó az itt következő tábori tudósítást a' Generalissimusnak máj. 11-dikéről a' jendrzejowi főszállásról hozza-fel: "Van szerentsém a' nemzeti országlószeréknek bejelenteni, hogy Chrzanowski Gen. elvette máj. 3-dikán Kockvárosát, a' hol ő a' Tiemen Gen., egy Kozák-regementből a' fekete-tenger mellől, az Attaman Kozák-regementből a' muszka lovasság' legjobbikából, azonkívül még, a' 3-adik sereghez tartozó különböző tartogatottakból álló utogardáját találta. — Chrzanowski Gen., egyetlenegy megölettetett vagy megsebesített embere nélkül, fogságra ejtett 158 embert, kik között 4 Tiszt; elfogott 150 lovat, 16, különbözőféle eszközökkel megterhelt leckikát (két kerekű; fourgon-t), egy fourgon-t a' tábori kápolnával, és számbavehető mennyiségű posztót. Kockban, magában, egynehány eleséges és takarmányos magazin-is kezébe esett; úgy a' Kreutz Gen. Adjutánsa, Kindzakoff, és 3093 for. 10 garas kézpénz; mely summát a' hadi Cassába küldötték volt. Az Attaman Kozákok' mind-a'-két regimentje és a' fekete-tengeri, tsak úgy mentették-meg magokat, hogy Lysobyki-nál által úsztak a' Wieprz-en. Hogy ez a' lengyel-sereg utóbb 3000 embert vesztett volna Kock-on túl, Lobartownál, — a' muszka tudósítás azt mondja.

A' Kuflew-mellett esett tsatánál legnevezetesebb a' Lengyelek vissza-vonulásában — 3600 Lengyel, 40,000 Muszka elől — az, a' mint Dembinsky General' vissza-vonulása' végének a' módját elő-adja. Az ellenségnek, úgymond, sakkot adva magános escadronokkal, vissza-vonúltam ágyúinkhoz, 's így takartam azt el az ellenség elől, 's addig botsátottam az ellenséget, hogy tsak egy rövid kártáts-lövetre vólt, 's akkor kitakartam az ágyúkat egy fordulás által, mellyek, míg az ellenség eltávozhatott volna, mind-a' 4 ágyú 14 kártáts-lövetet tehetett egyformán, mellyek az ellenségben sok kártettek. — Alig kezdettem-el az ágyúzást, jönn az ellenség' Stáb-orvosa sebess kalapirozással hozzám. Elhagyta ő az ellenséget és sietett atyafijaihoz. Nagy vólt a' ő' öröme hazafijai között. Kértem tőle, mennyi ellenség van előttem? — azt felelte, hogy Diebits Hadmarsallal magával van dolgom. Megkettőztette ez az én buzgóságomat sat. Elég az, hogy ezen tudósítás szerént a' Generalissimushoz, a' Lengyelek' vesztesége: a' 4-dik Uhlan-regementből, egy Tiszt megsebesedett, egy Altiszt elesett, 2 katona sebet kapott, 4 ló elesett, 5 katona eltévedt. A' Masur-reg. nagy kárt vallott az elesett, nagyon szeretett Soldenhoff Hadnagyban: ugyanezen regimentből esett-el két Altiszt, megsebesedett 13 katona, fogságba esett 1. Az ágyú mellett, megsebesedett 2 ember, egy ló elesett. A' gyalogságból elesett vagy megsebesedett mindössze 14-ember. Ez a' kevés veszteség onnan van, mert az ellenség rossz helyen hányt ágyúpadot.

PÓTLÉK

Május 17-dikéig 560-ra megyen az újonnan választott Parlamenttagok' száma; kik között 344 a' reform mellett, 216 ellene fog szózatolni.